

seren, saa er Forholdet ikke dette. Forholdet er, at den hele Befolkning, og ikke mindst Arbejderbefolkningen, ved de indirekte Skatter er med til at betale til de Reformere, de faa Gavn af, og for øvrigt er det vel ikke alene Arbejderklassen som saadan, men ogsaa en meget betydelig Del af Landbostanden: Gaardmænd, Husmænd og hele Landarbejderklassen, som faar Gavn af de Love, der i de sidste 10 Aar ere gennemførte paa det sociale Omraade.

Ordføreren (Vilhelm Lassen): Jeg renoncerer paa at optage en fornyet Debat med Socialdemokraterne angaaende denne Lov og da navnlig med det ærede Medlem, som nu har udtalt sig paa Socialdemokraternes Vegne. Jeg tror, at den Sag nu er uddebatteret i denne Sal, og at, hvad der mere skal debatteres om den, hører hjemme paa Valgtribunerne. Jeg antager, at alle vi, som ville stemme for Loven, ere villige til der at møde dens Modstandere.

Jeg tør vel antage, at de Ændringer, der her ere blevne vedtagne ved 2den Behandling, ikke ere af mere vidtgaaende Betydning, end at de ikke ville møde nogen væsentlig Modstand oppe i det andet Ting, og at vi derfor tør nære det Haab, at denne Sag hermed vil være ført til Afslutning. Under denne Forudsætning ere vi nu med til, ved den Afstemning, som kommer herefter, at gennemføre en Sag, som betegner lige saa meget, som den *betyder*. Al Politik er Historie. Hvad der gøres af Uret i en Slægt, dør ikke. Det er umuligt at faa det til at dø hen af sig selv, det rejser sig igen til andre Tider, og da er det andre Slægter, der maa gøre noget for at bøde derpaa. Af en Sag, der er skreven med saa store og stærke Træk i vort Samfunds Historie som Tienden, vil der altid gaa en kraftig Politik, indtil Sagen selv er slettet ud; det er det, vi nu gøre. Det ærede Medlem for Aarhus søndre Kreds sagde forleden ved et Møde et fornøftigt Ord. Han sagde, at intet var rimeligere, end at Bondestanden, nu da den har faaet Magt nok dertil, ryster de gamle Uretfærdigheder af sig, og at Arbejderstanden vilde gøre det samme, naar den kom til Magten. Systemskiftet, vi have faaet, betød, at Bondestanden politisk er vundet op paa Siden af Byernes Borgere. Ved de Skattelove, vi nu have gennemført, er det lykkedes at lægge de direkte Skatter saaledes, at de ligge ens for alle. Naar vi nu slette Tienden ud af vort Samfund, slette vi et af de sidste Skel, et af de sidste Mærker, vi have fra den

Tid, da man tog Rettigheder fra og lagde Byrder paa Bondestanden her i Landet. Det er et Stykke politisk Historie, vi afslutte. Vi slette et af de sidste Samfundsskel mellem Bonden og de andre Samfundsklasser. Og idet vi slette dette Skel, som har spillet saa stor en Rolle i vort Samfunds Historie, haabe vi, at det aldrig skal rejse sig mere. Vi have Grund til at være temmelig forvissede derom, thi jeg tror, at Overklassen her i Landet aldrig vil faa saa megen Magt igen; at den atter kan sætte et saadant Skel, og jeg er ganske overbevist om, at Bondestanden nu, da den har naaet saa megen Magt, som den har, ikke fra sin Side vil prøve at sætte saadanne Skel. Thi derved vilde den svigte den politiske Lighed, under hvis Fane den har sejret.

Jeg skal tillade mig her at bringe den højtærede Landbrugsminister min Lykønsning til, at han, som jeg haaber, kan gennemføre denne vigtige Reform, der afslutter et Stykke af vor politiske Historie.

Borgbjerg: Den interesserede mig den Tale, det ærede Medlem for Sæby (Vilhelm Lassen) nu holdt. Det var en — jeg vil ikke sige historisk men — klassisk-politisk Tale. Der var meget sandt deri. Der var den store Sandhed, at Bondestanden gennem Hundrede Aar, gennem de sidste Menneskealdre og ikke mindst gennem det sidste Slægtled har rejst sig, har organiseret sig, skabt sig økonomisk Magt, faglig Uddannelse, Oplysning, politisk Magt og nu til sidst selve Regeringsmagten. Og saa benytter den Regeringsmagten til i Alliance med nogle af sine tidligere Modstandere — og det er det beklagelige ved det — at ryste sine gamle Byrder af sig, og vel at mærke ikke paa en saadan Maade, som selve Bondestanden og dens Talsmænd i Bondestandens Opgangs- og Ungdomstid ansaa for retfærdig. Nu vel, dette er et historisk Øjeblik. Det er et Præcedens, der her skabes.

Men naar det ærede Medlem for Sæby talte om, at nu ville alle Skel forsvinde, tror jeg, at det ærede Medlem ikke har Ret. Der er andre Skel tilbage, dybere, større end det, der nu viskes ud, og disse Skel ville vokse i Betydning baade socialt og politisk, indtil de udslettes. Her er Tale om at afskaffe, endda paa uretfærdig Maade, en Afgift, der hviler paa nogen Jord, men der hviler Afgifter paa Arbejderklassen hos os, baade i By og paa Land, af en ganske anderledes indgribende, uretfærdig Natur, end den Tiende, der her er